

www.dereta.rs

Biblioteka
POSEBNA IZDANJA

Urednik
Aleksandar Šurbatović

Naslov originala
James Bowen
A STREET CAT NAMED BOB

Copyright © James Bowen and Garry Jenkins 2012
Copyright © ovog izdanja *Dereta*

DŽEJMS BOVEN

**ULIČNI
MAČAK
BOB**

Prevod sa engleskog
Nikola Živanović

Beograd
2018.
DERETA

Poglavlje 1

Saputnici

Negde sam pročitao jednu čuvenu izreku. Ona kaže da tokom života ljudi svakoga dana dobijaju drugu šansu. To treba iskoristiti, mada mi to obično ne radimo.

Proveo sam veći deo svog života dokazujući tu izreku. Dobijao sam mnogo šansi, ponekad svakodnevno. Veoma dugo nisam uspevao da iskoristim nijednu, ali onda, u proleće 2007, stvari su napokon počele da se menjaju. To se desilo kada sam se sprijateljio sa Bobom. Prisetivši se sada toga, nešto mi govori da je to takođe mogla biti njegova druga šansa.

Prvi put sam ga sreo u martu, jednog sumornog četvrtka uveče. London se nije sasvim otresao zime i na ulicama je hladnoća štipala za kožu, posebno kada bi vetar duvao iz pravca Temze.

U vazduhu je te noći bilo čak i nagoveštaja mraza, pa sam otišao u svoj novi stan u bloku za socijalno ugrožene u Totenhemu, u severnom Londonu, nešto ranije nego obično, pošto sam dan proveo tezgareći kao ulični muzičar po Kovent gardenu.

Kao i obično, nosio sam svoju crnu torbu s gitarom i ranač na ramenima, ali ovoga puta je sa mnom bila moja najbolja

prijateljica, Bel. Pre nekoliko godina smo bili zajedno, ali sada smo samo prijatelji. Otišli smo na jeftini kari i potom gledali film na malom crno-belom televizoru koji sam kupio u prodavnici polovnih stvari iza ugla.

Kao i obično, lift u bloku nije radio tako da smo krenuli stepeništem, pomireni s tim da ćemo ići peške čak do petog sprata.

Neonke u hodniku bile su polomljene i delom prizemlja vlada-la je potpuna tama, ali dok smo se kretali prema stepeništu, nisam mogao da ne primetim par očiju koje su sijale u mraku. Kada sam čuo nežno, pomalo tužno mjaukanje, shvatio sam šta je posredi.

Prišavši bliže, u polutama sam mogao da razaznam riđu mač-ku, sklupčanu na otiraču ispred jednog od stanova u prizemlju, u prolazu koji se odvajao od hodnika.

Odrastao sam s mačkama i oduvek sam bio pomalo slab na njih. Kada sam se približio i dobro je pogledao, bilo mi je jasno da je to mali mužjak.

Nisam ga ranije viđao u ulazu, ali čak sam i u tami mogao da zaključim da je po nečemu poseban – po karakteru. Nimalo nije bio nervozan, naprotiv. Bio je pun tihog, nepokolebljivog povere-nja. Izgledao je kao da se odomaćio ovde u senkama, a sudeći po načinu na koji me je pratio mirnim, ljubopitljivim, inteligentnim pogledom, delovalo je kao da sam ja zalutao na njegovu teritoriju. Činilo se se kao da kaže: „Dakle, ko si ti i šta ćeš ovde?”

Nisam mogao da odolim a da ne kleknem i predstavim se.

„Zdravo, druže. Nisam te video ranije, da li ovde živiš?“, pitao sam.

Jednostavno je nastavio da me ispituje tim istim, pomalo rezerve-sanim pogledom, kao da me još uvek odmerava.

Odlučio sam da ga pomazim po vratu, delom da bismo se spri-jateljili, ali i da vidim ima li ogrlicu ili nešto drugo što bi otkrilo njegov identitet. Bilo je teško zaključiti u mraku, ali shvatio sam da nema ničega, što mi je odmah sugerisalo da je lualica. U Lon-donu ih je bilo i previše.

Izgledalo je da mu milovanje prija i počeo je lagano da se trlja uz mene. Mazio sam ga još malo, dovoljno da primetim da mu je krzno u vrlo lošem stanju, a ponegde ga čak i nema. Očigledno mu je potreban dobar obrok. Po tome kako se češao o mene pokazivao je koliko je željan nežnosti i pažnje.

„Jadni dečko, mislim da je lotalica. Nema ogrlicu i zaista je mršav”, rekao sam gledajući u Bel, koja je strpljivo čekala u dnu stepeništa.

Znala je da sam slab na mačke.

„Ne, Džejmse, ne možeš ga uzeti”, rekla je, pokazujući glavom ka vratima stana ispred koga je sedela mačka. „Nije mogao tek tako da zaluta i smesti se ovde, sigurno pripada ljudima koji tu žive. Verovatno ih čeka da se vrate kući i puste ga unutra.”

Nevoljno sam se složio sa njom. Nisam mogao jednostavno da pokupim mačku i odvedem je kod mene, čak i ako je bilo naznaka da je zapravo beskućnik. Tek sam se uselio i još uvek sam sređivao stan. Šta ako je zaista pripadao ljudima koji žive tu? Sigurno im se ne bi dopalo da im neko odnese kućnog ljubimca, zar ne?

Osim toga, ono što mi je u tom trenutku najmanje trebalo bila je dodatna odgovornost zbog mačke. Bio sam neuspeli muzičar i zavisnik na odvikavanju, živio sam od danas do sutra u prihvatilištu. Već je bilo dovoljno teško brinuti se o sebi.

Sledećeg jutra, u petak, otišao sam u prizemlje i video da mali riđi mačak još uvek sedi tamo. Izgledalo je kao da se poslednjih dvanaest sati nije pomerio odatle.

Ponovo sam se spustio na kolena i pomilovao ga. I opet je bilo očigledno da mu to prija. Počeo je da prede, jer je cenio pažnju koju je dobijao. Još uvek je bio nepoverljiv prema meni. Ali izgleda da je to smatrao normalnim.

Na dnevnom svjetlu mogao sam da vidim da je on divno stvo-
renje. Imao je zaista upečatljivo lice sa zapanjujuće prodornim
zelenim očima, ali kada sam pogledao izbliza, bili su vidljivi tra-
govi tuče ili možda nesreće, pošto su mu lice i noge bili izgreba-
ni. Kao što sam pretpostavio prethodne večeri, njegovo krzno je
bilo u jadnom stanju. Veoma tanko i kruto, na mnogim mestima
čak i ogoljeno, gde se mogla videti koža. Bio sam iskreno zabrinut
za njega, ali ipak sam imao više nego dovoljno svojih briga. Tako
da sam, poprilično nevoljno, otišao autobusom iz Totenhema do
centra Londona i Kovent gardena, pokušavajući još jednom da
zaradim koju funtu od uličnog sviranja.

Kada sam se te noći vratio, bilo je veoma kasno, skoro deset
sati. Momentalno sam se u uputio ka prolazu gde sam prvi put
video riđeg mačora, ali od njega nije bilo ni traga. Razočarao sam
se. Jer mi se dopao. Ali sam osetio i olakšanje. Pretpostavio sam da
su ga njegovi vlasnici pustili u stan kada su se vratili kući.

Srce mi se steglo kada sam sutradan ponovo sišao i video ga opet
na istom mestu. Sada je bio nešto slabiji i razbarušeniji nego ranije.
Izgleda da mu je bilo hladno i da je gladan, pomalo je drhtao.

„Dakle, opet si ovde”, rekao sam, mazeći ga. „Ne izgledaš mi
naročito dobro.”

Nisam imao više šta da čekam.

Pokucao sam na vrata stana. Osećao sam da moram nešto da
kažem. Ako je ovo njihov ljubimac, ne mogu ovako da se ophode
prema njemu. Bila mu je potrebna hrana i voda – a možda i neko
lečenje.

Mladić je otvorio vrata. Bio je neobrijan, nosio je majicu i do-
nji deo trenerke – kao da je upravo ustao, mada je podne odavno
prošlo.

„Izvini što te uznemiravam, druže. Jel' ovo tvoja mačka?“, pitao sam.

Na trenutak me je pogledao kao da sam pomalo lud.

„Kakva mačka?“, rekao je, a onda pogledao naniže i video riđeg mačka, sklupčanog na otiraču poput lopte.

„Oh. Ne“, rekao je, nezainteresovano sležući ramenima. „Nema nikakve veze sa mnom, druže.“

„Ovde je već tri dana“, rekao sam, ali ponovo me je sačekao prazan pogled.

„Je li? Mora da je namirisao kuvanje ili nešto slično. Pa, kao što sam rekao, nema nikakve veze sa mnom.“

Onda je zalupio vrata. Istog trenutka sam odlučio.

„Okej, druže, ideš sa mnom“, rekao sam, preturajući po rancu u potrazi za kutijom biskvita, koju sam uvek nosio kako bih počastio mačke i pse koji su se uvek vrzmali oko mene kad god sam svirao na ulici.

Protresao sam kutiju i on je odmah skočio na sve četiri i krenuo za mnom.

Primitio sam da malo hramlje i zapinje zadnjom nogom, tako da smo se malo sporije peli do petog sprata. Nekoliko minuta kasnije bili smo bezbedno smešteni u mom stanu.

Iskreno, moj stan je bio rupčaga. Pored televizora, imao sam još i polovnu sofuu, krevet, dušek u uglu male spavaće sobe, a u kuhinjskom delu bili su poluraspali frižider, mikrotalasna, kuvalo i toster. Nije bilo šporeta. Imao sam i knjige, DVD-ove i razne tričarije.

Pomalo se ponašam kao svraka; skupljam svakojake stvari sa ulice. U jednom uglu je stajao aparat za parking, a u drugom slomljena lutka iz izloga sa kaubojskim šeširom. Jedan prijatelj je moj stan nazvao „prodavnica rariteta“, ali kada je mačak osmotrio svoju novu okolinu, jedino je bio zainteresovan za kuhinju.

Izvadio sam nešto mleka iz frižidera, sipao ga u tanjir i pomešao s malo vode. Znam da – suprotno opštem mišljenju – mleko

može da im naškodi pošto su mačke, zapravo, netolerantne na laktozu. Polizao je sve za nekoliko sekundi.

Imao sam parče tunjevine u frižideru koju sam pomešao sa nekim smrvljenim biskvitima, pa sam mu i to dao. Opet je sve poždrao. *Jadničak, mora da je stvarno umirao od gladi*, mislio sam.

Posle hladnog i mračnog hodnika, stan je bio luksuz sa pet zvezdica, barem što se mačka tiče. Izgleda da je bio veoma zadovoljan što je tu i nakon što sam ga nahranio u kuhinji, uputio se ka dnevnoj sobi, gde se sklopčao na podu, nedaleko od radijatora.

Dok sam sedeo i pažljivije ga posmatrao, uverio sam se da nešto nije u redu s njegovom nogom. Kada sam seo na pod kraj njega i počeo da ga pregledam, otkrio sam da ima veliki apsces iza desne zadnje noge. Rana je bila veličine povećeg, verovatno psećeg zuba, pa sam pretpostavio kako ju je zadobio. Verovatno ga je napao pas, možda i lisica – zub te životinje bio je zariven u njegovoj nozi sve dok nije uspeo da se oslobodi. Takođe je imao i dosta ogrebotina, jednu na licu, nedaleko od oka, a ostale po telu i na nogama.

Dezinfikovao sam ranu najbolje što sam mogao – odneo sam ga u kadu, a zatim stavio vlažne bezalkoholne maramice oko rane i nešto vazelina na samu ranu. Većina mačaka bi napravila rusvaj pri samom dodiru rane, ali on je bio dobar kao duša.

Veći deo narednog dana proveo je sklopčan na mestu koje je već postalo njegovo omiljeno, pored radijatora.

Ali je s vremena na vreme i lutao po stanu, skakao i grebao sve što je stigao. Iako ju je ranije ignorisao, sada je lutka u uglu počela da ga privlači poput magneta. Nije mi smetalo. Mogao je da radi šta god je želeo.

Znao sam da riđi mačori mogu da budu veoma živahni, a koliko sam mogao da vidim, pucao je od energije. Kada sam u jednom trenutku krenuo da ga pomilujem, skočio je i zamahnuo šapama ka meni. U jednom trenutku postao je prilično živahan, besno je nasrtao i zamalo me ogrebao po ruci.

„Okej, druže, smiri se”, rekao sam, sklonio ga sa sebe i spustio na pod. Znam da mladi mužjaci koji nisu kastrirani mogu da budu izuzetno živahni. Pretpostavio sam da je on još uvek „necviknut” i da je duboko zagazio u pubertet. Naravno, nisam mogao da budem siguran, ali je ovo sve više ukazivalo da je došao sa ulice, a ne iz doma.

Veče sam proveo gledajući televiziju, a mačak se šćućurio kraj radijatora, naizgled zadovoljan što je tu. Pomakao se jedino kada sam otišao u krevet, ustao je i pratio me, a onda se sklupčao u lop-tu pored mojih stopala na uglu kreveta.

Dok sam slušao kako tiho prede u mraku, bilo mi je drago što je tu. Bar sam imao društvo. Što je bila prava retkost u poslednje vreme.

U nedelju ujutru probudio sam se relativno rano i odlučio da prošetam ne bih li možda pronašao njegovog vlasnika. Pomislio sam da bi neko mogao da zalepi poster „Nestao mačak”. Nailazio sam gotovo svakodnevno na slične fotokopije – „moli se pošte-ni nalazač da vrati izgubljenog ljubimca” – zalepljene na okolnim banderama, oglasnim tablama, pa čak i autobuskim stanicama. Čovek bi pomislio da u ovom kraju ordinira neka banda koja kid-napuje mačke.

U slučaju da brzo pronađem vlasnika, poveo sam i mačku sa sobom, zbog bezbednosti, na povocu koji sam napravio od pertle. Bio je srećan što šeta pored mene dok smo stepenicama silazili do prizemlja.

Kad smo izašli iz stambenog bloka, mačak je počeo da vuče povodac kao da je želeo da skrene. Pretpostavio sam da želi da obavi nuždu. I zaista, zaputio se ka travnjaku i žbunju koje je deli-lo dve susedne zgrade i nestao na minut-dva kako bi se odazvao zovu prirode. A onda mi se vratio i veselo skliznuo u povodac.

Izgleda da mi baš veruje, pomislio sam, pa sam u trenu odlučio da treba da opravdam njegovo poverenje i pomognem mu.

Moja prva stanica bila je dama koja živi prekoputa ulice. U kraju je bila poznata kao ljubitelj mačaka. Hranila je lutalice i vodila ih na kastraciju, ako je neophodno. Kada je otvorila vrata, video sam najmanje pet mačaka koje žive unutra. Bog zna koliko ih je još bilo pozadi. Izgledalo je kao da su se sve mačke kilometrima unaokolo uputile ka njenom dvorištu jer su znale da će tu sigurno imati šta da jedu. Nije mi bilo jasno kako je mogla da priušti da ih sve prehrani.

Ugledala je mačka i odmah joj se dopao. Ponudila mu je malu poslasticu.

Bila je to divna dama, ali nije imala pojma odakle je on došao. Nije ga viđala u kraju.

„Kladim se da dolazi iz nekog drugog dela Londona. Ne bih se iznenadila da su ga izbacili”, kazala je. Rekla je da će me obavestiti u slučaju da sazna nešto.

Imao sam osećaj da je bila u pravu kad je rekla da je stigao iz nekog kvarta udaljenog od Totenhema.

Iz radoznalosti sam mu skinuo povodac da vidim zna li kuda treba da ide. Ali dok smo hodali ulicama, bilo je očigledno da ne zna gde se nalazi. Izgledao je sasvim izgubljeno. Gledao me je kao da kaže: „Ne znam gde sam; hoću da ostanem s tobom.”

Napolju smo proveli nekoliko sati. U jednom trenutku jurnuo je u žbunje da ponovo obavi posao, a ja sam se za to vreme raspitivao kod prolaznika iz kraja da li ga poznaju. Samo su me bledo gledali i slegali ramenima.

Bilo je očigledno da nije želeo da me ostavi. Dok smo lutali unaokolo, nisam mogao a da se ne zapitam o njegovoj prošlosti: odakle je došao i kakav je život vodio pre nego što je došao i smestio se na otirač u prizemlju?

Delimično sam smatrao da je „dama s mačkama” koja živi prekoputa u pravu i da je on porodični ljubimac. Izgledao je dobro,

verovatno je kupljen nekome za Božić ili rođendan. Kao što sam imao prilike i sam da se uverim, riđi mačori mogu da budu malo neurotični, pa i gori od toga, ako nisu kastrirani. U poređenju s drugim mačkama, često su vrlo dominantni. Prepostavljam da, kada je bučan i živahan, takođe prelazi i granicu podnošljivosti.

Zamišljam roditelje koji kažu „što je mnogo, mnogo je” i – umesto da ga odvedu u utočište ili RSPCA¹ – stavljaju ga u prtljažnik porodičnih kola, kreću u vožnju i bacaju ga na ulicu ili kraj puta.

Mačke imaju odličan osećaj za orijentaciju, ali njega su očigledno pustili daleko od kuće i nije se vratio. Ili je možda shvatio da to zapravo uopšte nije dom i odlučio da nađe novi.

Imao sam i drugu teoriju – pripadao je staroj osobi koja je preminula.

Svakako, moguće je da to uopšte nije bilo tako. Činjenica da on nije naučen na kuću ukazivala je na to da nije bio pripitomljen. Ali što ga više upoznajem, sve sam uvereniji da je definitivno bio nečiji kućni ljubimac. Izgleda da se vezuje za ljude za koje proceni da bi se brinuli o njemu. Takav je slučaj sa mnom.

Kao dokaz njegove prošlosti bila je ta užasna rana. Definitivno ju je zadobio u borbi. Sudeći po gnoju, možda je bila stara čak i nedelju dana. To me je podsetilo na još jednu mogućnost.

London je oduvek bio poznat po brojnoj populaciji uličnih mačaka, lualica koje tumaraju unaokolo i žive od otpadaka i sažaljenja stranaca. Pre petsto ili šeststo godina, mesta poput centralne gradske ulice Grešam, Klerkenvel grina i Druri lejna, bile su poznate kao „mačje ulice” – prepune mačaka. Ove lualice su gradski ološ i šljam, koji juri unaokolo i svakodnevno se bori za preživljavanje. Mnoge od njih su kao ovaj riđi mačak: pomalo odrpana, jadna stvorenja.

Možda je u meni video srodnu dušu.

---

¹ RSPCA (*Royal Society for the Prevention of Cruelty to Animals*, engl.) – Kraljevsko društvo za prevenciju nasilja nad životinjama.

Sadržaj

<i>Poglavlje 1</i>	• Saputnici	5
<i>Poglavlje 2</i>	• Put ka oporavku	14
<i>Poglavlje 3</i>	• Rez	31
<i>Poglavlje 4</i>	• Karta za vožnju	38
<i>Poglavlje 5</i>	• Centar pažnje	43
<i>Poglavlje 6</i>	• Jedan čovek i njegova mačka	54
<i>Poglavlje 7</i>	• Dva musketara	68
<i>Poglavlje 8</i>	• Ozvaničenje	77
<i>Poglavlje 9</i>	• Pobegulja	82
<i>Poglavlje 10</i>	• Šapa Mraz	91
<i>Poglavlje 11</i>	• Zamena identiteta	98
<i>Poglavlje 12</i>	• Broj 683	110
<i>Poglavlje 13</i>	• Savršeno mesto	121
<i>Poglavlje 14</i>	• Bolestan	127

<i>Poglavlje 15</i> • Crna lista	136
<i>Poglavlje 16</i> • Srce Ejndžela	150
<i>Poglavlje 17</i> • Četrdeset i osam sati	156
<i>Poglavlje 18</i> • Povratak kući	165
<i>Poglavlje 19</i> • Šef stanice	177
<i>Poglavlje 20</i> • Najduža noć	182
<i>Poglavlje 21</i> • Bob, mačka <i>Big išjua</i>	190

Džejs Boven
ULIČNI MAČAK BOB

Za izdavača

Dijana Dereta

Izvršni urednik

Anja Marković

Lektura

Dijana Stojanović

Korektura

Tijana Petković

Likovno-grafička oprema

Marina Slavković

Prvo DERETINO izdanje

ISBN 978-86-6457-177-7

Tiraž

1000 primeraka

Beograd 2018.

Izdavač / Štampa / Plasman

DERETA doo

Vladimira Rolovića 94a, 11030 Beograd

tel./faks: 011/ 23 99 077; 23 99 078

www.dereta.rs

Knjižara DERETA

Knez Mihailova 46, tel.: 011/ 26 27 934, 30 33 503

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.111-31

БОВЕН, Џејмс, 1979-

Улични маћак Bob/Džejms Boven; prevod sa engleskog Nikola Živanović. – 1. Deretino izd. – Beograd: Dereta, 2018 (Beograd: Dereta). – 194 str.; 21 cm. – (Biblioteka Posebna izdanja/Dereta)

Prevod dela: A Street Cat Named Bob/James Bowen.
– Tiraž 1.000.

ISBN 978-86-6457-177-7

COBISS.SR-ID 262003212